СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLI. Ч. 57. Джерзи Сіті, Н. Дж., субота, 11 березня 1933. VOL. XLI. No. 57. Jersey City, N. J., Saturday, March 11, 1933. THREE CENTS.

РУЗВЕЛТ ПРОДОВЖИВ „БАНКОВІ СВЯТА"

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт видав у справі банків нову проклямацію, в якій проголосив продовження банкових „святочних днів". В проклямації не подано нового реченця „святочних днів". Дехто надіється, що банки будуть відчинені вже в понеділок.

ЗАГАЛЬНЕ РОЗЧАРУВАННЯ.

ВАШИНГТОН. — Не тільки члени конґресу й людність, але й сам президент Рузвелт був немило розчарований, коли був змушений продовжити банкову мораторію. Президент був певний, що вже в пятницю буде можна дати дозвіл на отворення банків, які виказують солідну господарку. Та виявилося, що секретар скарбу ще не готовий, бо заки видасться дозволи банкам, треба їх наперед провірити.

КОНҐРЕС НАДІЛЮЄ РУЗВЕЛТА ДИКТАТОРСЬКИМИ ПРАВАМИ.

ВАШИНГТОН. — В палаті послів і в сенаті все пішло дуже гладко, коли мова про приняття предложень президента Рузвелта. Приглядаючися послам і сенаторам, як вони з небувалим для конґресу поспіхом намагалися чимскорше ту справу полагодити, можна було відчути, що посли були раді, що позбулися тягару. Вони були вдячні, що мають людину, яка хоче перебрати на себе всю відповідальність. Тому уповажнили президента Рузвелта до видавання заряджень, які тільки він буде вважати за вказані для ратування краю від фінансової кризи. Подібні уповноваження надано теж державній скарбниці. Президент могтиме тепер перевести реорганізацію банків, мати над ними контролю, як теж накладати кари на тих, котрі переховують золото. Він могтиме також зарядити видачу нових банкнотів.

НАДІЮТЬСЯ ОТВОРЕННЯ ЗДОРОВИХ БАНКІВ.

ВАШИНҐТОН. — В урядових кругах подають, що в дуже короткім часі буде даний дозвіл яким 5,000 банкам продовжати далі бізнес. Як день так ніч працюють тепер над тим, щоби переконтролювати банки й знати, які з них є добре загосподарені. Слабшим банкам буде даний дозвіл на дальше діловодство тоді, як переведуть реорганізацію.

ДОЗВОЛЯТЬ НА ГРОШЕВІ ЦЕРТИФІКАТИ.

ВАШИНҐТОН. — Секретар Вудін оголосив, що він не має нічого проти цього, щоб на місцях видавано грошеві посвідки для місцевих потреб.

Найбільше таких посвідок видано на Полудні. Там вони курсують нарівні з доляровими банкнотами.

ЗВЕРТАЮТЬ БАНКАМ ЗОЛОТО.

НЮ ЙОРК. — Золото знову вертається до Федерал Різерв Бенк. Люди, котрі переховували золоті доляри, налякалися нових розпоряджень і віддають золото, яке відсилають до Федерал Різерв Бенк. В остнніх днях звернено того золота на суму $65,000,000.

ВИПЛАЧУЮТЬ МОМЕНШІ СУМИ.

НЮ ЙОРК. — Назагал банки виплачують гроші, потрібні на найконечніші потреби, як на виплату заробітних платень, поживу і т. п. Навіть каси ощадности виплачують вкладникам принаймні по $10. І так буде далі, поки не знесуть банкової мораторії.

РЕЙНІ ПРЕЗИДЕНТОМ ПАЛАТИ ПОСЛІВ.

ВАШИНҐТОН. — Палата послів, у більшости тепер демократична, вибрала нового президента, а це конгресмена Рейнія. Рейні заявив, що конґрес з демократичною більшістю переживає тепер такі часи, які були підчас війни, коли теж демократи були при владі.

Републиканець Снел, бувший президент палати, заявив, що він тішиться, що палата послів буде мати у проводі таку здібну людину, якою є Рейні.

АСЕКУРАЦІЯМ НІЩО НЕ ГРОЗИТЬ.

НЮ ЙОРК. — Асекураційні компанії заявили, що половина з того, що вони одержують титулом асекураційних рат, вистарчає на покриття усіх їх видатків, включно до виплат асекураційних премій.

ОБМЕЖУЮТЬ ПОЗИЧКИ НА АСЕКУРАЦІЙНІ ГРАМОТИ.

НЮ ЙОРК. — Асекураційний суперіндендент видав розпорядок, яким обмежив позички на асекураційні грамоти до $100. Сталося це тому, що люди почали обтяжувати нагло свої асекурації й витягати готівку, щоби її переховувати. А така поведінка могла би довести асекураційні компанії до руїни.

ЖІНКА ВОКЕРА РОЗВОДИТЬСЯ.

МАЯМІ. — Місіс Дженет Вокер, жінка бувшого мейора Ню Йорку, подала до суду позов про розвід. Каже, що чоловік не жиє з нею вже від 1928 р. Джімі Вокер перебуває тепер у Каннах, у Франції, де його видно день у день у товаристві фільмової артистки Беті Комтон. Це та, якій він посилав гроші, будучи мейором.

ВДОВА ПО ЛЕНІНІ ПРО ДИТЯЧІ КАЗКИ.

Вдова по Леніні, Надежда Крупская, викликала сензацію статтею в „Комсомольскій Правді", де рішучо протестує проти дотеперішнього видавництва для дітей. Авторка статті виказує, що дітей кормиться сухими темами про машини, трактори і військово-спортовим питанням, що, по думці авторки, є для дітей недоступне. Дітям потрібні клясичні казочки, що розвивають уяву, а можнаб виключити казки про чарівниць, чортів і духів. Крупская взиває владу, щоби та припоручила видавати старі клясичні байки.

ШУКАЮТЬ ПРОПАВШОГО ОСТРОВА.

Щукаючи відповідного місця для обсервації повного затьміння сонця, яке буде 8 червня 1937 року, астрономи Копф і Робертсон відкрили, що в нових атлясах бракує на Тихім океані острова Сагаран, який подибуємо у всіх давних атлясах. Оба астрономи звернулися з просьбою до всіх кораблів, що пливуть через Тихий океан, помогти їм його відшукати.

ВИЩЕ ПІКАРА.

Реєстраційний дебют, випущений проф. Регенером з фізикального інституту політехніки в Штутгарті, піднісся вище бальона Пікара, бо аж 26 кільометрів вгору. У гондолі цього бальона знаходився крім ріжних інших мірничих приладів один апарат до міряння натуги космічних промінів. Усі прилади перебували в повітрю пять годин, після чого бальон причалив на Юрайський вал між Ульмом і Штутгартом. Прилади міряли натуги космічних промінів не тільки в найвищих місцях побуту бальона, але також після відлету і прилету бальона. Також температура й атмосферичне тиснення зареєстрували відповідні прилади.

ШІСТЬ РОКІВ ЗА ШПІОНАЖУ.

Трибунал окружного суду у Львові засудив після переведення тайної розправи Михайла Хама на 6 років вязниці за шпіонажу в користь сусідньої держави.

ТУРКИ МАЮТЬ МОЛИТИСЯ ПО ТУРЕЦЬКИ.

Турецький уряд видав до музулманського духовенства спеціяльний декрет, на підставі якого в усіх мечетах богослуження мають відбуватися в турецькій мові.

ПІМСТИВСЯ.

Три брати Косинські в Жичавеві, повіт Городенка, вбили Антона Ільницького з Озерян, повіт Товмач. Ільницький прийшов до Жидачева, щоби пімститися за донос, зроблений на нього. Вбивників арештовано.

БЕЗРОБІТТЯ В ПОЛЬЩІ РОСТЕ.

На основі обчислень державних урядів посередництва праці число безробітних, зареєстрованих на терені цілої Польщі, дійшло 4 лютого до 269,677 осіб. В порівнанні зі станом із попереднього тижня безробіття зросло на 5,139 осіб.

АҐЕНТИ ДПУ СХОПИЛИ СЛУЖБОВЦЯ ТОРГОВЕЛЬНОЇ МІСІЇ.

Зі Столпців повідомляють, що в Негорелоє агенти ДПУ придержали одного вищого службовця большевицької торговельної місії в Парижі. Він був на відпустці в СРСР і нараз дістав приказ явитися в ДПУ, себто його мали арештувати. Службовець не ставився в ДПУ, а хотів перекраститися за кордон. Агенти ДПУ витягли службовця зпід постелі одного з закордонних дипломатів у переділі спального вагону.

ЩО ДІЄТЬСЯ В СВІТІ В ОДНІЙ ГОДИНІ.

Статистичне Бюро Ліґи Націй каже, що в цілому світі в одній годині приходить на світ 5,440 осіб, а вмирає 4,630; 1,200 пар вінчається — 70 розходиться; 15 осіб паде жертвою убивств, і то переважно в цивілізованих краях; доконують 198,500 злочинів — засуджують за 177,000; переробляють 10,000 сотнарів бавовни і 3,000 сотн. вовни; продукують 99,600 тон цукру — споживають 98,000 тон; переробляють 176 тон тютюневого сирівця — з того пускають „з димом" півтора міліона долярів; люди випивають півтора міліона літрів вина, а третину цеї скількости — пива; далі випивають 50 міліонів склянок кави, зїдають 25 міл. кільоґр. бараболі і 3.6 міл. кільоґр. мяса; до цього випадає додати ще 38 міліонів хлібів і 2.4 міл. яєць; добувають 122,000 тон угля, а золота — вартости 50,000 долярів, срібла тричі більше; вбивають 35,000 штук звірини на футра; помпують із землі 156,420 бочок земного олію, з того третину перетворюють на бензину; випускають 7,000 штук самоходів, а під їх колеса дістається 17 осіб; людський заробіток хитається між 2-ма центами і 97 долярами; надають 114,000 телеграм, з того половину купецького змісту; 55,000 осіб мають щось важне сказати; висилають 1,141.6 міліонів почтових посилок, а зуживають за 25 міліонів долярів почтових марок; фільмові підприємства виготовлюють 50 кільометрів ленти-неґативу; витворюють 1,900 тон паперу — друкують 1.6 міліона часописів; в Німеччині появляються 4 нові письменні твори.

Це все повстає тільки в одній, одніській годині.

ЗА ВІЩО СУДИЛИ.

В червні 1930 р. на кооперативному святі в Книгиничах поліція арештувала 4 особи за виступ у бандерії. Зібрані селяни старалися не допустити до арештування й за те в дні 21-го січня ц. р. відповідали 48 осіб перед гродським судом у Бурштині. По переведеній розправі засуджено 4 особи на 1 місяць, 24 особи на 3 тижні арешту, а решту звільнено.

КРАЇНА ДОВГОГО ЖИТТЯ ЛЮДЕЙ.

Краєм, відомим з довгого життя своїх громадян, є Парагвай. Статистика з 1932 р. виказує, що 8 осіб померли там у віці 102 літ, 6 у віці 105 літ 4—120 літ, а один 125 літ. Лікарі твердять, що причиною довгого життя горожан Параґваю є дуже лагідний клімат того краю.

АНҐЛІЯ ВІДВЕРТАЄТЬСЯ ВІД НІМЕЧЧИНИ.

З приходом Гітлера до влади, а тепер з вибором нового парляменту, в якому більшість дістали гітлерівці й ті партії, котрі з ними єднаються, відвернулися симпатії Анґлії до Німеччини. Вся преса рішучо критикує Німеччину й ставиться симпатичніше до Франції, ніж це було передше.

ЙО-ЙО ПРИЧИНОЮ ПОСУХИ.

Як у всіх краях, так і в Сирії подуріли люди на пункті нової забавки „йо-йо". А тимчасом навістила Сирію страшна посуха. Рада „мудрців" ісляму прийшла до переконання, що причиною лиха — забава „йо-йо"; мовляв, кружок, що його підкидають здолини вгору, це кепський знак. Внаслідок постанови „мудрців" сирійська влада масово конфіскує „йо-йо", а мешканці даремно вичікують дощів.

НЕ ВДАЛАСЯ ШТУКА.

Львівський купець Ізраїль Іґер повідомив поліцію, що його обікрали, забравши гардеробу і столову заставу вартости 10,000 зол. Поліційне дохоження викрило, що Іґер сказав неправду, бо злодійського вломи у нього не було, а ніби вкрадені річи він заставив перед кількома тижнями. Тим способом хотів добути асекураційне відшкодування. Іґера і його жінку арештовано під замітом ошуканства.

ОБЛОВИВСЯ.

Інкасент „Польміну" у Львові, Зигмунт Ліндемберґер, допускався довший час систематичних зловживань. Коли сума спроневірених грошей дійшла до 30,000 золотих і справа мала виявитися, Ліндемберґер, родом із Чехословаччини, втік за границю.

ПОТОП СВІТА В АРХЕОЛЬОҐІЇ.

Потоп світа настав за обчисленням еврейської біблії біля 2400 років перед Христом, а за твердженням Септуаґінти було це біля 3200 р. пер. Хр. Отже між обома обчисленнями є ріжниця цілих 800 літ, але оба перекази є настільки подібні до себе, що можна припускати для них одно спільне джерело. Церковним археольогам іде тепер дуже про те, чи потоп, про який оповідають асирійські клинові написи, є тотожний з біблійним потопом світа. Професор Ленґден з Оксфорду вважає старшу дату правдоподібною, а склоняють його до цього останні розкопки у місцевости Кіш (Мезопотамія), де відкрили останки сумерійського міста з часів біля 3200 р. пер. Хр., а в них очевидні сліди знищення великим заливом води. Ще сьогодні можна провірити на стінах руїн, до якої висоти сягали тоді филі потопу. Для провірення цього висліду на іншому місці забирається на днях до праці нова експедиція в Іраку. Вона поклала своїм завданням віднайти безуспішно досі розшукуване місто Аґаду, колишню столицю володаря північної Вавилонії, Сарґона Великого, яку клинові написи в Кішу та Урі називають найстаршою й найбільшою твердинею. Якщо правдивішою є біблійна дата, тоді в Аґаді мусить знайтися старша, сумерійська, а не пізніша, семітська культура.

АНҐЛІЙСЬКА ПРЕСА ДАЛІ ГОВОРИТЬ ПРО ЖОРСТОКОСТИ ПОЛЯКІВ НАД УКРАЇНЦЯМИ

ВИГАДУЮТЬ РІЖНІ ПОЛЬСЬКІ КОМБІНАЦІЇ В ЗВЯЗКУ З ПРИХОДОМ ГІТЛЕРА ДО ВЛАДИ.

ЛОНДОН (Анґлія). — Париський кореспондент газети „Дейлі Ґералд" подає, що Французи дуже занепокоєні приходом до влади в Німеччині Гітлера. В найкраще поінформованих політичних колах Парижа кружляють чутки, що Німеччина тепер стремить до війни з Росією при помочі Польщі, каже кореспондент. Французькі спеціялісти переконані, що Німеччина може легко порозумітися з Польщею у справі данціґського коридора й обидва диктатори, Пілсудський та Гітлер, злучаться разом проти Росії. Ця вістка, на думку кореспондента, причинилася до того, що Франція поспішила зблизитися з радянщиною й підписала пакт про ненапад, а разом з тим Франція значно прохолонула до Польщі.

Женевський кореспондент лондонського журналу „Вік-енд Ревю" є іншої думки. Він каже, що Поляки мають більше причин боятися Німців ніж Французи. Їх договір з Росією про ненапад додав їм певности й вони переконані, що тепер можуть з успіхом ставити опір Німцям при невтральности Росії. Слабе місце Польщі знаходиться в її великій частині непольського населення, яке вразі війни стане внутрішнім ворогом Польщі. Польський уряд поводиться з 8 міліонами Українців, які знайшлися в межах польської держави, не лише безглуздо, але й жорстоко, а в інтересі Польщі лежить дати Українцям самоуправу, які вони бажають. Так говорить кореспондент „Вік-енд Ревю". — (Укрбюро, Лондон).

УКРАЇНСЬКА ЖІНОЧА КООПЕРАТИВА ЧЛЕНОМ МІЖНАРОДНОЇ ҐІЛЬДІЇ.

ЛОНДОН (Анґлія). — Українське Бюро подає, що офіційний кооперативний часопис в Анґлії „Кооператив Нюс" приносить обширну вістку про приняття Кооперативної Комісії при Союзі Українок у Львові до Міжнародньої Кооперативної Ґільдії. Разом з тим подано також програму української Кооперативної Комісії та звіт про ту працю, яку вона веде для поширення кооперативної ідеї серед українського жіноцтва.

ЯПОНІЯ ГОТОВА НАСТУПАТИ НА КИТАЙ.

ТОКІО (Японія). — В міністерстві справ закордонних заявили кореспондентам газет, що японська армія готова з провінції Джеґол почати наступ на північний Китай і захопити Тяндзін та Пекін, якщо китайська армія далі буде концентруватися на кордоні Джеґолу й готовитися до наступу на Манджурію. Цей наступ на Китай буде потрібний Японцям на те, щоб забезпечити спокій у Джеґолі та в цілій Манджурії.

КИТАЙ ПОЧАВ НАСТУП ПРОТИ ЯПОНЦІВ.

ПЕКІН (Китай).—Ґенералісимус Чіанґ Кай Шек, як головнокомандуючий китайською національною армією, наказав розпочати рішучий наступ проти Японців у напрямі на провінцію Манджурії, Джеґол. Ґенералісимус Кай Шек поспішно прибув до Пекіну з провінції Кансу, де він вів боротьбу з комуністами, й негайно обняв командування військами проти Японців.

Кай Шек післав на фронт 66,000 жовнірів, зібраних з кращих частин китайської армії. Нанкінський уряд поспішно висилає до Кай Шека свіжі війська. Вже почався наступ китайської армії під командою Кай Шека. Наступ ведеться в напрямі на столицю Джеґола.

ГІТЛЕРІВЦІ ЗАХОПИЛИ УРЯД БАВАРІЇ.

БЕРЛІН (Німеччина). — В Баварії на вимогу команданта фашистівських боєвих відділів, капітана Ернеста Бема, сформовано новий уряд, в якому провід обняли гітлерівці. Разом з тим начальником поліції в Баварії призначено ґенерала Франца Ріттера фон Еппа, який є членом гітлерівської організації.

Таким чином гітлерівці тепер захопили в свої руки владу в цілій Німеччині, поставивши своїх відпоручників на чолі всіх 17 автономних републик. Отже Гітлер став повним диктатором цілої німецької імперії.

КОМУНІСТІВ НЕ ПУСТЯТЬ ДО РАЙХСТАҐУ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Капітан Ґерінґ, предсідник бувшого райхстаґу, запросив членів парляменту на наради для обговорення програми засідань нового парляменту. Він запросив представників усіх партій, з виключенням комуністичної. Це вказує на те, що комуністи не будуть допущені до участи в новому парляменті.

Центральний комуністичний дім у Берліні імени Лібкнехта переіменовано на дім імени Горста Безеля, недавно вбитого молодого члена гітлерівської боївки. Мосяжну статую Карла Маркса, яка стоїть у цьому домі перелиють на погруддя Гінденбурґа та Гітлера.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	3.75	На пів року	3.75
Three months	2.00	На три місяці	2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницю:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	5.00	На пів року	5.00
Three months	2.75	На три місяці	2.75

Тел. „Свобода": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПОБІДА ГІТЛЄРА

Недільні вибори до німецького парляменту дали те, чого хотів добитись уряд, розписуючи ці вибори, та чого сподівався світ, читаючи про душення урядом всякої опозиційної думки. Гітлер та „національні соціялісти" дістали поважне число голосів. Вони дістали більшість мандатів та будуть в конституційній силі правити країною по своїй волі, без потреби робити компроміси з іншими партіями.

Але коли приглянутися побіді Гітлєра ближче, то вона не така велика, як загально сподівалися. Він добув ледви саму звичайну більшість мандатів, тоді, як безоглядність уряду при „робленню виборів" дозволяла сподіватися подавляючої більшости. Опозиція, що правда, в меншости, але ця меншість така поважна, що всякий поміркований уряд мусів би з нею рахуватися. Коли 49 процентів голосів краю заявляються проти політики уряду, то це свідчить, що в краю є ще поважна сила, якої не можна собі легковажити.

Та Гітлєр не належить до поміркованих політиків. Він дивиться на себе як на післанця долі, який має виконати велике завдання, а того роду люди звичайно не оглядаються навіть на поважні сили людей противних думок. Крім того Гітлєр узяв собі за взір італійського диктатора Мусолінія та хотів би зібрати в руках „наці" таку саму силу, яку в Італії зібрав коло фашистів Мусоліні. Заяви Гітлєра та його найблизчих дорадників мали би вказувати, що він хоче переводити свої пляни за всяку ціну.

Та ціна може бути дуже велика. Положення Німеччини в нинішню пору не є зовсім рівнобіжне з положенням Італії на початку фашистівського режиму. Італія була одною з аліянтських держав. Вона була і є узброєна. Зачіпати її було небезпечно. Німеччина, одна з центральних держав, зневаджена колись аліянтами, нині побита, роззброєна. Хоч воєнні пристрасти вже дещо проминули, всетаки інші держави ще бояться узброєння Німеччини. Крім того Італія майже не має безпосередних сусідів на суші. Німеччина оточена суходолом майже з усіх сторін. За кождою переміною в Німеччині з острахом слідять сусіди на кождій границі. Через те спроба уряду переводити безоглядно свої наміри може легко покінчитися поважними забуреннями в середині краю та поважними комплікаціями в міжнародній політиці. Тому світ слідить з великим заінтересуванням, чи Гітлєр вдоволиться правлінням краю, чи піде переводити свої пляни без огляду на можливі наслідки.

О. Сновида.

НОВА КОНСТЕЛЯЦІЯ В ЕВРОПІ

Прихід Гітлєра до влади вніс вже велике замішання в европейську політику. Зараз зачали бомкати про союз двох фашизмів — Мусолінія і Гітлєра, про німецько-італійсько-угорський союз. В Австрії перелапали транспорт зброї, що йшов до Угорщини з Італії... Нарешті — як бомба — ударила вістка про створення нової „Малої Антанти" — з Чехії, Югославії й Румунії. Очевидно з вістрям, скерованим проти Італії насамперед, а тоді й проти Німеччини. Гадаємо, що в тих чутках про союз німецько - італійсько - угорський може й є дещо правдивого. Але не підлягає сумнівови, що в дефінітивну форму ті союзницькі наміри ще не вилялися. **А цілу історію повісила на великий дзвін Франція в своїх вузько-егоїстичних цілях для оправдання деяких дуже ризикових дипльоматичних посунень.** А саме— **Франція стремить до відновлення давнього російсько-французького союза.** Знаючи, що ідея такого союза високо непопулярна серед населення Франції, яке стратило стільки вже міліярдів франків в кишенях російського царату, — уряд французький малює чорта на стіні: примару союза Німеччини з Австрією, Угорщиною та Італією. Мовляв, дивіться, що то за потуга встає проти нас: щож нам лишається, як не йти в обійми Росії, хочби й большевицької? Розвязуйте ваші калитки, французькі рентієри, сипте франки большевичкам, інакше вас Німець Гітлєр зїсть!

Такий плян французького уряду. Тому то вчорашній премієр **Еріо** знайшов ніжні тони про большевиків, тому його за це похвалив Жид-адвокат, що боронив Шварцбарта і большевиків на процесі про вбивство Петлюри в Парижі... А Росія? Росія, звищена в середині краю, заведена в надіях на визнання Америкою, теж шукає помочі, де може. І ось той самий **Літвінов**, який ще недавно в Женеві лякав усіх поважних буржуїв, жадаючи повного розброєння держав, нагло змінив тон і — майже приняв французький проєкт розброєння, який не є жадним розброєнням, викликуючи великі похвали і задоволення французької буржуазної преси...

Що є на річі? Нічого. Франція хоче налякати Гітлєра большевицьким страшаком, а Росія — запобігає ласки французького капіталу, щоби вижебрати трохи гроша, бо нікто вже його їй не дає...

А чи криється щось реального за тими проєктами? **Чи дійсно вони є в стані стримати — що є їх ціллю — ревізию двох трактатів, на яких спирається теперішній „порядок" в Европі, трактату Верзайського і Ризького?** Франція нібито говорить большевикам: ви не помагайте Німцям у ревізії Верзайського договору, а я триматиму на припоні Польщу і Румунію, щоби вони не схотіли ревідувати Ризького мира.

Розумовання наївне і смішне! Передусім, Румунія і Польща давно вже самі зреклися ідеї інтервенції, але це не охоронить большевицької Росії. Пригадайте 1917 рік. Правдивий сепаратистичний рух підбитих національностей Росії — в першій лінії України — зачався не підчас інтервенції, війни, **а по заключенню Берестейського мира.** Отже і тепер — **підчас повного мира — може виникнути, і напевно виникне, сепаратистичний рух проти СССР** чи Франція того хоче, чи ні.

Щож до Німеччини, то не її лякати большевицьким страшаком. Німці вже його бачили в Берестї і знають, що, сильний проти власних підданих — большевизм лякається і цофається, як тільки такий ґенерал Гофман гримне кулаком у стіл. Отже якби прийшов відповідний час і Німеччина чулася би на силах отверто зажадати зміни деяких постанов Верзайського договору, то зробить вона це **і проти евентуальної волі Росії.** Отже і тут рахунки Франції будуть помилкові.

Зміна постанов Верзаю і Риги неминуча. Перше осягнуть Німці скорше чи пізніше, не питаючись Росії. Зміна постанов Риги — в напрямі унезалежнення України від большевиків — теж прийде незалежно від ніяких інтервенцій. Отже рахуба, що ні одно ні друге не наступить, як тільки Франція не позволить на інтервенцію в Росії, а Росія на інтервенцію Німеччини в Франції — марна рахуба і нічого з неї не вийде. А якби вийшло, то хотіла би Франція і французький нарід **ратуватися перед Гітлером за ціну заливу Німеччини комунізмом?**

В своїй непочатильній політиці Франція зачинає робити зовсім невідповідальні скоки. Гадаємо, що на це не позволить збунтований горожанин французький, який уже підносить голову проти цеї політики. Майбутнє Европи лежить не на вигравнню большевизму одною державою проти другої чи **на його ізоляції.** Скорше чи пізніше до цеї ідеї прийде і Франція: до ідеї погодження з Німеччиною і — ідеї усамостійнення всіх народів, тепер підбитих Росією. Так мусить бути і так буде.

А. Терещенко.

ДУМИ І МІРКУВАННЯ

Почуття безсилля, почуття розгублености, страх одповідальности, бажання схопитися за наради й комітети, за міжнаціональні й інтернаціональні зізди охопили керівничих держав усього світа, а за ними й усе грішне людство. І так охопили, що аж серце тьохкає, як подумаєш: А деж цьому край?

Здається, що вже настав час, щоб не люди, а боги з Олімпу скликали на нараду всіх всезнайків та знахорів світа й поставили таке питання:

— Що робити, щоб розсіяти ті грізні хмари, які накотилися над грішним людством?

Настав, здається, час, щоб ті всезнайки та знахорі, що обдурюють людей знанням непомильних рецепт на всякі людські болячки, засівши коло круглого стола, не улесливо та хитро, а твердо сказали людям:

— Шановні громадяни, нас скликали боги з Олімпу, щоб ми обміркували крах грішного людства. Прокричали ви богам вуха. Чуємо звідсіль: „Комунізм, Пацифізм, Кріза". Чого метушитися, шановні громадяни? Хіба що вічне на цій землі, що ми кропимо кровю братів, і де панує викликаний нами кожну хвилину жах смерти, чи фортуна є вічна?.. Колись, як ґеніяльний італійський мистець Ленардо Вінчі малював „Тайну вечерю", то теж метушився та довго шукав підходячого моделю для малювання Ісуса Христа. Нарешті такий модель знайшов в молодому хлопці Пієтрі Бандінелі. Той хлопець був олицетворенням божества: вид його був як мармур, погляд світлий, непорочний. Леонардо Вінчі зараз же попросив його позувати. Минуло 10 років; Вінчі знову шукав для тогож малюнку „Тайної вечері" моделю, але вже, на цей раз, Юди. Одного дня, на одній із глухих вулиць передмістя Риму, він зустрів жебрака, що його вид мав усі прикмети, потрібні йому для малювання Юди. Ґеніяльний мистець зараз же за винагороду упрохав його позувати. Малюючи Юду, Вінчі приглянувся цьому моделеви й він йому нагадав щось минуле. Спогади охопили Вінчі і він одкрив в гбізнім, порочнім обличі жебрака — світлий, непорочний образ Пієтро Бандінелі. Роки злили два образи в одного Бандінелі.

— Як це збагнути? Що за диво, що за чудо... Де ділась та свята непорочність? — розгублено промовив Вінчі й опустив з безсиллям руки. А Пієтро Бандінелі викривив глумливо лице й регочучися, відповів:

— Смійтеся! Все в життю є перехідне... Ця розгубленість, що викликала у Вінчі опущення з безсиллям рук, відноситься до тих державних народів, які вже, так би мовити, досягли свого вершка розвитку, а тепер збувають дива та чуда.

Для тих же народів, як от, наприклад, ми, Українці, що все ще перебуваємо на всіх ділянках у несформованому стані, справа виглядає інакше. Нам треба сміятися так, як сміявся Пієтро Бандінелі, й завжди нагадувати собі слова: „В житті нема нічого вічного, все тліє, переходить".

Якеб там не було скрутне наше становище, свято хоронім у собі ті певні святощі, які має кожний нарід і які звязують його в одну тісну родину, та смійтеся, але не сміхом кволих неврастеників, а тим сміхом, що Гоголь назвав ідеальним лицем своїх творів, тим серіозним, громадянським сміхом, який лікує людину й ціле громадянство від пожавлення.

Смійтеся й то завжди при найдошкульніших моментах вашого становища.

Смійтеся й тоді, коли звернеться до вас Москаль з пропозицією федерації, а Лях чи інший ворог — порозуміння й співпраці. Але тоді смійтеся так призирливо та глузливо, щоб цей сміх рівав їх як ножем та нагадував їм, що на світі не все вічне...

(„Самостійна Думка").

МІТІНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Тов. Укр. Клюб Поступовий, від. 70, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що звичайні місячні збори відбудуться у вівторок, 14. березня, в год. 7.30 вечір, в домі під ч. 72 Моріс ул. Просяться всіх членів прибути на збори, бо маємо дуже важні справи до полагодження. Довгуючих членів проситься вирівнати свої залеглі вкладки. — Д. Мадай, предс.; В. Кушнір, рек. секр.

А. Баварський.

ДОБРА ВІРА

(Оповідання).

(2)

Тимко хвилю погадав і каже:

— Хоч би ви не викидали мене, то мені у вас не лишатися. Я зруйную би вас.

— Я казав ігуменови, що ти все ходиш до нашої церкви...

— Ходжу, бо ваша церква цілком така, як в нашім селі. І відправа така, тільки що піп троха затинає з московська. Ваша віра, то наша віра. Ріжниця хіба та, що наші попи бородаті.

— Як ти гадаєш, що наша і ваша віра, то ваша віра...

Майстер не мав відваги докінчити.

— Саме тому, що так гадаю, ходжу до вашої церкви, — за майстра доповів Тимко, хоч не так, як майстер думав.

— Ігумен сказав, що не досить ходити до нашої церкви. Як хто гадає, казав, що то одна віра, то, прийшовши між нас, повинен також до нашої віри переписатися.

— Я зробив би се, як би не те, що монах напирає на мене таким способом! На його приказ я сего не зроблю! Ще нині піду від вас.

— Нині? Нині вже ніч. Бодай ще переночуй у мене.

— Монах приказав вам викинути мене зараз. Не хочу, щоби ви через мене мали які прикрости.

Оба розрахувалися. Майстер виплатив Тимкови всю його заслуженину і заплатив за два тижні наперед. Тимко пішов збирати своє шмаття і своє знаряддя. Невеликі мав маєтки. Виповнив ними бесаги, закинув на плечі, розпрощався з родиною майстра і вийшов. До сеї хвилі він ще цілком не подумав, куди обернутися. Аж вийшовши на вулицю, станув, бо не знав: направо, чи наліво?

— Направо йшла дорога до міста, наліво до сусідного села. Він стояв і думав:

— Де я міг би скорше знайти роботу? В місті, чи на селі?

Коли так розважав, нагадалася йому Дорка. Тоді він погадав:

— В місті сильна конкуренція, бо кождого робітника тягне до міста. Такий майстер, як мене взяв би, там не скоро знайдеться... В тім селі, де Дорка, столярського майстра цілком нема... Якусь роботу я там таки може дістав би. Як господареви Дорки столяр був потрібний, то може й інші знайдуть яку столярську роботу...

Розважаючи так, куди йому йти, Тимко аж за селом отямився і побачив, що він вже иде... Іде в ту сторону, де є Дорка. Ішов скоро, бо десь дуже-дуже далеко блискало без громів. Ті громи били, та десь так далеко, що вони до вуха Тимка не долітали. Можливе було, що то блискає на погоду, себто та дуже далека буря сюди не прийде, а піде боком. Та не було виключене й те, що стане блискати і громи загрохотять над головою за грохотять над головою Тимка. Щоби буря не захопила його на дорозі, він добре розпустив ноги, щоби ще в пору забігти під першу стріху в селі. Хоч двигав тяжкі бесаги, став бігти, бо схопився такий вітер, що троха не перевернув його. Зробилося цілком темно. По блискавках вже й громи чути було. Щораз ближче і ближче. Тимко біг так, що йому вже й диху не стало. Зупинився, бо гадав, що його задушить, що впаде. Саме тоді праворуч почув мекання. Він здивувався, що так скоро добіг до села.

— Може тут жиє Дорка? — подумав. — Хата її господаря була крайна, і у нього були вівці.

Тимко звернувся направо, та у тій пітьмі не бачив нічого. Аж коли ступив кількадесять кроків далі і попав на придорожний рів, за ровом на пліт, він побачив світло. Саме тоді стали капати грубі каплі дощу. Не надумуючися, Тимко переліз через пліт і пустився до світла. Коло нього затріщало щось і гепнуло на землю. При світлі блискавки побачив, що то вітер відломив і кинув на землю вершок яблінки. Щось заскрипіло і вдарило, неначе би гармата гукнула. То мабуть вітер виломив дошку, або й цілі двері якої хати і кинув об стіну іншої хати. Дощ хлинув такий, що заки Тимко добіг до світла, то його верхній одяг вже цілком перемок. Підійшовши до світла, Тимко побачив, що то двері в стайни.

— В стайни мабуть хтось з ліхтарнею, — подумав. — То хіба тут вітер виломив двері і відкинув, бо вони не відчинені, а цілком їх нема!

Тимко переступив поріг. В стайни не було нікого з ліхтарнею, ні з іншим світлом. Світло ішло з відчинених дверей, які зі стайни вели до бічної кімнатки. В стайни були тільки корови і пару овець. Тимко підійшов до дверей кімнатки і станув на порозі. На столі горіла свічка, на припічку вогонь. Під противною стіною, цілою, як іконостас, заповненою святими образами, стояло ліжко. Перед ліжком навколішках, до дверей звернена плечима, з ліктями спертими на ліжку, якась дівчина молилася.

— Не опусти мене, благословенная в женах! — просила дівчина в хвили, коли загриміло так, що Тимкови аж коліна зігнулися. — Сама одна під тою стріхою, не маю иншої опіки, як лиш Тебе, Пречиста. Будь коло мене в тій страшній годині!

Грім гримнув з таким тріскучим ломотом, неначе би вдарив у стріху над головою дівчини.

— Лихі духи шибають собою, — дівчина молилася далі. — Я чую, як скімлять бідні душі і пекольні сили кидають за ними вогнисті кулі. Я вмираю з жаху, бо я грішна, грішна! Мамо моя, тату мій! Ви вже там, у Бога. Просіть ласки для мене, заступіться за мною! Свята Теодоро! І ти помолися за мене, щоби мені не прийшлося тепер, обтяженій гріхами, відійти на той світ, де вже годі покаятися... І ти... і ти... І ти святий Тимотею, помолися..."

Тимко не бачив лиця дівчини. Він бачив тільки її карк, її голі рамена, бо перший грім вдарив і вона впала навколішки саме тоді, коли вже хотіла лягати і стала роздягатися. Лиш по голосі Тимко пізнав, що то Дорка, наймичка того господаря, у котрого він робив столярську роботу.

— Коби бодай пастух був тут! — дівчина додала до молитви. — А то саме нині, наче мені на злість, його задержали в пекарни. Коли така буря, то він уже не важиться вийти на двір. Я мушу сама сидіти так. А я тих громів так боюся!

— Ти не сама тут! — промовив Тимко, вступаючи у кімнату і кидаючи бесаги на землю коло дверей.

Дівчина схопилась і озирнулася. Побачивши Тимка, з котрого спливала дощівка, Дорка зараз пізнала його. Вона поблідла, та тільки на хвилинку. Зараз спаленіла. Вона нараз втішилась і затрівожилась. І чогось то соромно стало їй. Вхопила кафтан і вискочила з кімнатки. Натягаючи на себе кафтан, прискочила до першої корови, обійняла її шию і притулила до неї голову, неначе дитина до мами. На дворі знов блискало. Що блиснуло, то вхід до стайні засвітив хапаючим за очи жовто-рожевим світлом. Об стіни і кришу стайні неначе би каміння кидав. То вдаряли так розміточані вітром патики і камінчики.

Тимко вийшов за нею, взяв її за руку і ввів назад у кімнату, кажучи:

— Ти не сама тут, бо я з тобою. Я лиш на хвилинку схоронився сюди перед вітром і зливою. Твій пастух мабуть зараз надбіжить.

Дівчина боялася його, та таки дала себе завести до лавки в кімнатці. Сіла і каже:

— Люди говорили, що сего року бурі вже не буде. А то неначе би всі чорти вирвалися з пекла!

— Не бійся тих чортів! — парубок потішав. — Вони до тебе не мають приступу. Бодай до твоєї кімнатки. Тут так багато святих образів, що твого порога чорт не переступить.

— Чорти друже злобні і мають велику силу.

— Ти не чула того, що чорт не такий страшний, як його малюють?

— У нас оноді була місія. Проповідували монахи. Вони розказували про страшну силу чорта.

— А я чортів не боюся. З Богом, то я хочу в згоді бути. З чортом я готов у кождій хвили дужатися.

— Коби тільки не блискало так!

— То чорти так світять, бо, кидаючи на хату камінням, не хотіли би вибити нам шибу.

— Не жартуй, бо в стріху готов грім вдарити.

— Як вдарить, то мені не жаль буде вмирати, бо вмру з тобою...

— А мені саме тепер було би жаль вмирати...

Дівчина прикусила язика, бо сама не знала, чому їй таке вихопилося.

— Чому саме тепер ти не хотіла би вмерти? — спитав Тимко.

— Бо... бо тепер чорти літають...

— Ти так щиро молилася до Матери Божої, до святої Теодори і до святого Тимотея, що вони тебе чортам не дадуть. Святий Тимотей подужає найсильнішого чорта.

— Тобі, бачу, лише жарти в голові, ще й в таку пору... Чому не сідаєш?

До сидження в кімнатці була тільки одна лавка, на якій вже сиділа Дорка. Не диво, що Тимко сів коло неї.

(Далі буде).

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

СЛАБІ ВИГЛЯДИ ПОВОРОТУ КАЙЗЕРА.

Як тільки Гітлер добився влади, зараз пішли чутки про майбутню реставрацію роду Гогенцолернів на німецькому престолі. Пішли телеграми, що цісар уже перестав смарувати салом свою пилу, а взявся чистити крейдою свої медалі.

Не минуло й тижня, а всі ці надії розвіялись. Гітлер полюбив владу и не думає ділитися нею ні з іншими партіями, ні з цісарями. Як має бути цісар у Німеччині, то ним має бути або Гітлер або хтось, ким Гітлер може обертати як німим оруддям.

І знов чутки, що цісар зрікся престола та знов закинув чищення медалів крейдою і взявся до сала смарувати пилу.

ОДНОДНЕВА КОМАХА.

У той самий час пережив подібні сподівання ще один недозрілий диктатор. Є ним грецький ґенерал Плястірас.

Минулого понеділка він сказав, що орґанізує диктатуру, щоби ратувати рідну Грецію від монархістичного перевороту. Він покладався на армію й фльоту, котрих нібито був ідолом.

Та ідоли, видно, легко падуть, бо до 24 годин ґенерал Плястірас стратив вплив і мусів утікати. Республика, за яку він буцімто так боявся, що на її ратунок аж диктатуру заводив, безпечна.

АМЕРИКАНСЬКА М[illegible]

Як кому могло здаватися, що це тільки Українці дискутують про мову, той міг зі здивуванням прочитати дебату Американців про американську мову.

Цікаво, що в тій дебаті попри те, скільки слів має американська мова, сказано було теж про чужі слова в американській мові. Могли прочитати ті, котрі осуджують присвоювання чужих слів українською мовою, скільки то десятків тисяч чужих слів має американська мова.

Могли теж прочитати в тій дискусії ті, які є проти добирання нових слів українською мовою на означення нових понять, що американська мова за одну світову війну дібрала собі кількадесять тисяч нових слів.

ВИСЛІД СЛІДСТВА.

Щоби рішити теперішню крізу, сенат постановив покликати на переслухання 250 найвизначніших Американців.

Досі вже переслухано кількадесять провідників політики й бизнесу, але вислід цього переслухання характеризує одна ґазета словами: Ми згори знали, що 250 помножене через зеро дасть тільки зеро.

СОВІТИ ВИРІВНУЮТЬ ДАЛІ.

Це мусів бути якийсь злобний кореспондент, котрий доніс з Москви, що совіти усунули останні ріжниці між полами та що в Росії нині жінки мають таку саму свободу, як мущини.

Василь Авраменко.

БАТЬКО УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНЬОГО ТЕАТРУ — МИКОЛА САДОВСЬКИЙ

(Спогад).

Зліва направо: Михайло Обідний, Модест Левицький, Микола Садовський, Василь Авраменко, Евген Чикаленко.

Вістка про смерть Миколи Садовського потрясла мене до сліз. Україна втратила одного з найбільших українських артистів-патріотів і першого піоніра нашого народнього театру, який довгі роки був національною школою українського народу.

Умер славний артист Садовський, який своєю грою освідомлював і виховав українську молодь, яка потім віддавала своє життя за Україну. Велика це втрата для нас, але ми щасливі й горді, що на українській землі родився син, котрий своєю невпинною працею написав у театрі золоту сторінку про наш народній побут та українське мистецтво. Можна багато писати про Садовського й про його працю на полі нашого театру, та моєю цілю є тільки згадати ті дорогі й незабутні історичні дні, коли я мав щастя бути разом з моїм батьком-учителем Миколою Садовським. В 1917 році, в часах революційної доби, коли ціла Україна пробуджувалася від тристалітнього сну, яким приспали її вороги, коли оживало знову українське життя, коли цілий народ ставав до боротьби за свою кращу долю, мені пощастило побачити батька Садовського в Києві на сцені, коли він грав у своїм театрі гетьмана Дорошенка. Не забуду цеї хвилі ніколи, бо це був не звичайний виступ і я не сидів у звичайному театрі, а виглядало, що це дійсна українська народня школа, рідний український університет мистецтва.

Порядок і дисципліна вказували на те, що я дійсно прийшов до чогось великого. При вході до театру стояли козаки в українських історичних убраннях, які чемно впроваджували публику до салі. В точно означений час піднеслася куртина й почалась вистава „Гетьман Дорошенко", якого ролю грав сам Садовський. Я з великим напруженням слідкував за гарною грою артистів і любувався постановкою штуки.

Щодо самого Садовського, то це не був звичайний артист, а, здавалося, що це був правдивий гетьман Дорошенко, не на сцені, а серед своїх у палаті, в столиці України. Особливо він визначався в тій дії, де московський посол намовляв гетьмана, щоб покорився цареві, де він сказав йому: **„...Ти думаєш, що я за вигоди, за хутори продам свій рідний край?!** Ти помилився: Гетьман Дорошенко не зрадить України!" Ці слова були вкриті бурею оплесків і окликами „слава". „Слава Садовському!" Кілька хвилин тревала овація. Не можу забути й дотепер і ніколи не забуду тих хвиль, які дали мені більше сили, більше віри й більше свідомости в українській справі.

Другий раз я бачив Садовського в Народній Драматичній Школі в салі ім. Лисенка в Києві на наших іспитах, де його присутність поділала на нас і ми відразу відчули в нім велику національну силу.

Пізніше я мав радість та щастя, коли Садовський приняв мене до своєї трупи в Камянці Подільськім. Там я мав нагоду доповнити знання, яке здобув у драматичній школі. Та частина трупи Садовського разом з ним мусіла виїздити за кордон перед наступом большевиків, а мене й ще кількох артистів уряд залишив для дальшої праці під проводом Орла Степняка. Ми довго не могли також удержатися на Україні й скоро перейшли до Польщі, де нас засадили за дроти.

Микола Садовський у тім часі вже був на Закарпатській Україні в Ужгороді, де він орґанізував Народній Театер при „Просвіті". Мені пощастило вирватися з табору на якийсь час. Переживаючи у Львові, я знову стрінув Миколу Садовського, котрий саме тоді був на відвідинах у Галичині. Тоді я дав виступ українського танку в його честь. По виступі він мені дуже дякував та сказав, що він дуже радий, що танкове мистецтво вже виходить на сцену як окрема галузь нашого народнього мистецтва. Він хотів мене тоді забрати до Ужгороду, щоб я працював разом з ним, але польська влада не згодилася на мій виїзд. Коли я пізніше опинився в Чехословаччині, то знову стрінувся з Садовським у Подєбрадах, куди він приїздив до свого великого приятеля Е. Чикаленка.

В їх товаристві я провів не один вечір, та записав від них неодну добру пораду щодо танків, яких саме тоді я вчив у Подєбрадах при Господарській Академії. Садовський нераз заходив до мене до школи, показував кроки, а то часами й сам потанцював. Іноді здавалося, що його старечі кости розпадуться. В тім часі я записав від нього один дуже характеристичний крок, який я й назвав у його память підскоком Садовського. Він приїхав спеціяльно на виступ закінчення навчання в школі танків і перебув вечір разом з цілою подєбрадською громадою.

Перед виїздом до Канади я кілька разів їздив до Чернишиць, недалеко Праги, де мешкав Садовський. Одного разу застав я в нього професора В. Сімовича й ще двох представників українського театру з України; здається мені, що це був артист Юра, а другого імени я не пригадую. Вони намовляли Садовського, щоб він їхав на Україну та працював у театрі, на який большевицький уряд дасть гроші. Проф. Сімович не радив, щоб він їхав на непевне, але Садовський таки погодився поїхати, хоч і сказав цим представникам, що вони багато неправди говорять і на Україні є зле, але він хоче вмерти на Україні.

Кілька днів після того я відїздив з Чехословаччини до Канади. У далеку дорогу проводжали мене Микола Садовський, Евген Чикаленко, Модест Левицький та Михайло Обідний.

Останні слова Садовського, сказані до мене, були: „Прощай, Василю, нехай Бог Тебе благословить у далеку дорогу! Працюй там на славу України. Більше мабуть не побачимося, бо моє серце чує, що большевики мене замучать на Україні".

Я віїхав, памятаючи на слова дорогого мого Батька-Учителя Садовського, який вписав у мою памятну книгу такі слова, відносно нашого народнього танку: „Працюйте в тім же напрямку. Курс правдивий. У майбутнім наш танець вільного народу-лицаря ввійде в коло европейських танців, де навіть такі соромницькі танці, як „шімі", мають горожанство. Отож наш вільний, лицарський танець повинен мати першенство".

І Садовський не помилився, бо тисячі української молоді, як у Рідному Краю так і на чужині, чимраз більше прославляють український танок, а з ним і українське імя.

Нехай рідна українська земля буде Тобі пером, а Україна Тебе не забуде ніколи. Твоя праця та посіяне золоте зерно на Україні буде сходити й цвисти на славу українському народови. Славаж Тобі, Батьку, й Твоїй родині, що дала такого сина Неньці Україні.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ELIZABETH, N. J.

Ukrainian Social Club.

The girls of Elizabeth, N. J., who live uptown, have organized a Ukrainian Social Club. It will be already a year old next month. The aim of this club is to stimulate interest in all Ukrainian girls of Elizabeth and to keep them together so that they may keep up the traditions of their origin.

Membership is openend to all the Ukrainian girls of Elizabeth, who are 16 years of age or over. We have already 18 members, meet twice a month, at our own club house, at 48 Washington Ave. At each meeting, after business section, we have games and dancing. Our dancing committee was ordered to teach each member how to dance all popular dances, Ukrainian and American.

The committee is as follows: President — Sue Lefchick; Vice-President — Ann Suchorsky; Secretary — Kate Mohyla; Treasurer — Mae Shubick.

Kate Mohyla,
Mae Shubick.

—o—

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Піддержуймо жіночі орґанізації.

Зі всіх українських орґанізацій в Америці найпізніше почали виступати на політичну арену жіночої орґанізації. Не можна за це винувати наше жіноцтво, а тільки обставини, в яких наше жіноцтво опинилось. Наше жіноцтво не їхало до Америки на забаву, але за кавалком хліба. Щоденна тяжка праця, а потім родинні обовязки і брак відповідного підготовання були причинами, що наші жінки стояли довго позаду в громадськім життю.

Та обставини змінились. Наше старокраєве жіноцтво, підховавши дітей, взялося до праці над собою, над піднесенням просвіти і обзнакомленням з суспільними питаннями. До таких жіночих орґанізацій, які перші взялися за притягнення жінки до просвіти й орґанізації, належать товариство „Жіноча Громада" в Ню Йорку. Завдяки праці таких орґанізацій українське жіноцтво в Америці виказує тепер широкий розмах у всіх ділянках нашого народнього життя. І я вважаю гарною появою, коли наші жіночі орґанізації, як от „Жіноча Громада" в Ню Йорку, влаштовують концерти чи свята виключно власними жіночими силами.

Це добре пробування сил, а особливо похвальне, коли це звязане з такими святами, як свято в память Ольги Басарабової.

Т. Рудий.

—o—

БОФАЛО, Н. Й.

З життя громади на „Онейда" і „Філмор".

Читаємо в „Свободі" про ріжні громади, товариства й гуртки, як справляють ріжні народні свята, переводять збірки й прямо аж стидно стає, що ніколи нема нічого про нашу громаду, яка гуртується біля української греко-католицької церкви. А чейже і в нас є гарні люди. І бувало за давніх часів саме біля нас обєднувалося ціле українське життя.

Та тепер повіяло не таким духом. Скавти й хор не можуть удержатись, і то через інтриґи.

Та життя не може загибати. Ось тому наш хор, що вже нераз придбав нам слави на ріжних виступах, рішив, що правда пізно, вісвяткувати Листопадове Свято дня 11-го грудня.

Хором управляв молодий диріґент, гром. Теодосій Хоптяк, котрий був свідком нашої боротьби з Ляхами. Промовляв о. Мареньків, але говорив більше про те, як він був капеляном в австрійській армії, а, на мою думку, треба було говорити про Перший Листопад.

По хорових співах і деклямаціях сказав щире й патріотичне слово про наші визвольні змагання громадянин Іван Дісик.

Зібрано $31.71. За галю заплачено $10, а $21.71 вислано до Обєднання з призначенням на допомогу інвалідам.

Жертвували по 1 дол.: І. Дісик, М. Ґах, С. Войтович, Ю. Ґура, Т. Новосядлий, П. Кіналь, М. Кавалір, Марія Дісик, Марта Кіналь, Н. Баґала, П. Слотюк, О. Бурштинський, М. Кіналь. По 50 цнт.: П. Стецюк, П. Лютий, Д. Касотило, Й. Рудик. Решта дрібними.

Громадянин.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Коляда на Рідну Школу.

Українська православна парохія переслала через Обєднання 20 долярів коляди на Рідну Школу.

М. Близнак.

—o—

РУТЛЕНД, ВТ.

Жертва на Рідний Край.

Гром. Іван Кінах переслав через Обєднання до Рідного Краю пожертву в сумі 8 долярів. Гроші призначено: на „Просвіту" у Львові 3 доляри, на Рідну Школу 3 дол. і на виввольну боротьбу 2 доляри.

—o—

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ.

Жертва на Рідний Край.

Відділ СУА ч. 29 вислав $10 через Обєднання з призначенням $5 на УВО, а $5 на політичних вязнів, замісць вінка на могилу героїв Данилишина й Біласа, які віддали своє життя за Україну. 29. січня відбувся концерт Соборности України. По Службі Божій у церкві о. В. Каськів відправив панахиду за поляглих героїв, а після панахиди о. В. Каськів сказав про героїв кілька слів які всіх дуже зворушили.

На концерті всі присутні віддали поклін героям повстанням з місць. По концерті СУА влаштував народню забаву, з якої дохід призначено на українську церкву. За тиждень відбулися збори СУА. На зборах о. В. Каськів говорив про значіння Союза Українок. Говорячи взагалі про жіноцтво, о. В. Каськів згадав за сестру й матір героїв. Бесідник говорив, що ті жінки вміли над собою так запанувати, що не показали перед ворогом свого болю, а навпаки, піддали більш духа героям до витревалости.

Присутні схилили голови перед тими жінками й віддали їм пошану повстанням з місць.

Звертаюсь до вас, жінки Українки з Вунсакет і околиці, котрі ще не вписалися в члени СУА. Приходіть до нашої організації, бо годі нам одинцем ходити, бо тільки в організації сила. Не можна бути нам байдужними, мовляв, нехай наші мужі політикують, а наші місця в хаті, коло печей, коло дітей. Правда, хата це твердиня. Коли вона має доброго команданта, то ніякий ворог її не здобуде. Хата це народня кузня. Коли в ній добрий коваль, то він добре кує долю свому народови; лихий коваль кує загладу свому народови. З тої твердині, хати, мати висилає синів на бій з ворогами. А як це все робити, то вчить нас наша організація.

Розалія Б. Вецал, писарка.

—o—

ПРОВІДЕНС, Р. АЙ.

Коляда на Край.

Відділ 17-тий ОДВУ імени Д. Данилишина з нагоди Рождества Христового післав своїх членів колядувати на Рідний Край. Помимо лихої кризи люди щиро давали дар на Рідний Край.

Коляду зложили по $1: П. Накопінський, С. Саска, Ф. Булавка, Г. Крук, М. Свідер, Г. Лучка, Д. Зубик, Т. Онисько, М. Гумлак, М. Костів, А. Мельник, А. Белянова, А. Рекрут, І. Ворона, І. Витязь, Г. Бойко, М. Борис, А. Дикун, Й. Мартин, К. Питченко, Д. Ющак; по 50 ц.: О. Андрець, І. Мохнацький, Д. Олійник, Й. Плішка, В. Рекрут, І. Деркач, Г. Підгородецький, Д. Рекрут, Д. Гальчук, І. Мамчак, М. Ляниця, Г. Болюх, А. Сидор, І. Чорний, Г. Дулеба, М. Варчак, Ю. Кащишин; по 25 ц.: І. Ковалевич, Н. Н., — Коляди прийшло разом $30, які переслалося через Центральну Управу ОДВУ в Ню Йорку $20 на УВО, а $10 на інвалідів у Львові. Колядувати ходили (дві ґрупи): п. Стефанія Саска, Ярослава Мохнацька, гром. Іван Мохнацький, Омелян Рекрут, Іван Витязь, Григорій Болюх і Іван Ворона.

Уряд 17. від. ОДВУ.

Критика.

Автор: Я хотів би знати вашу думку про мою нову драму.

Критик: Нічого не варта.

Автор: Я знаю це, та всеж мене цікавило би...

The Sport Whirl.

AUBURN, N. Y.

Ukrainian A.C.

There came to us a couple of Polish Falkons players to challange our Ukes to a game of basketball. The game was to be played by our members of the club and the players were to be all Ukes, not younger than 40 years of age and not over 55 years of age and no outsider was to play and none of the players was to have played anywhere else.

So our Old timers accepted the challange and they played the game at the Polish Falcon Hall. Here is what the American paper said about the game which was advertised all over the city.

"Old timers in court struggle and all survive. Age Falcons overcome gray-haired Ukes in Basket ball duel packed with comedy and thrills.

"Age was forgotten and defied last Sunday at the Falcon Hall and a large crowd turned out to watch this unusual game. The Polish Falcons Old Timers down the Ukrainian Old Timers to the score of 10 to 6.

"This game was just one laugh after another and box lacrosse, hockey, football and everything was thrown in for good measure.

"Trailing on the short end of 8 to 2 count at the intermission the Ukes staged a rally that netted them 4 more points before the whistle. Several persons in the crowded hall were buffered but uninjured by stray shots that seemed to come from nowhere. Rules were thrown to the winds and Referee Stan Tokarz was forced to blow the whistle only then the ball was outside the playing floor."

After the game the Polish Falcons gave a banquet in honor of our team and said that our fellows was a clean bunch of sports and also said that they hope that was no hard feeling among them and that they hope that we would be friends and not enemies.

This was sure some game and our men sure did enjoy themselves. They were all big for the game as they showed more pep than a lot of young fellows. It is too bad that they are not younger as they would sure have a good team. I bet some of them could not get up to go to work the next day, being stiff from the game. They sure did play a good game for the first time. Here is the box score:

Ukrainian A.C.

	FG	FB	TP
Durniak	0	0	0
Spin	0	0	0
Fallat	0	0	0
Dunchack	0	0	0
Hulick	1	0	2
Fromel	1	0	2
S. Lepak	1	0	2
Namisnak	0	0	0
	3	0	6

Polish Falcon

	FG	FB	TP
Kot	3	0	6
Walander	0	0	0
Dryla	0	0	0
J. Noga	1	0	2
Piechuta	0	0	0
Pelc	1	0	2
S. Noga	0	0	0
	5	0	10

We also got a young fellows team here at Auburn, N. Y. So I will send reports about the team some other time in the near future.

Peter Namisnak.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Дня 28. лютого ц. р. помер **Дмитро Чопик,** член 327 відділу У. Н. Союза.

Покійний пішов віддати останню прислугу бл. п. Миколі Бойкови і з того приводу дещо припізнився до роботи. Коли спішив до праці, наїхав на нього автомобіль і сильно його потовк. Непритомного відвезли до шпиталю, де він помер.

Покійний був членом відділу від його заснування. І вписав до У. Н. Союза жінку і діточки. Був українським патріотом, виховав діти в українськім дусі й завжди попирав народню справу.

В. Й. П.

Іван Ґречин, секр.
Іст Гемпстед, Л. Ай.

ПОДЯКА.

Я, нижче підписана члениця від. 263 У. Н. Союза в Оліен, Н. Й., складаю щиру подяку головним урядникам У. Н. Союза за уділення мені запомоги з фонду запомогового в сумі $50 і також дякую місцевим урядникам за їх труд і таксамо тим, що мене відвідували у шпиталі в моїй тяжкій недузі.

Софія Челядин.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ТАРЗАН МОЖНОВЛАДЕЦЬ ДЖУНҐЛІВ. (88)

Поспішним маршем шейк Ібн Джед перейшов через гори й спустився в долину, де починається пустиня в Африці. Він спішив наблизитися скорше до свого дому, щоб там продати всі свої здобутки виправи в долину Сепульчер. Між полоненими жінками була також Ґвінальда, яка знаходилася під доглядом Фуада. Фуад не спускав з неї своїх очей і часто на неї дивився так, що в дівчини мороз ішов поза шкірою.

Нарешті Фуад рішив, що настав час виконати свій плян. Шейк уже тепер був йому непотрібний. Атея одного вечора приготовила вечерю для свого батька. З жіночої половини крізь параван вона побачила, що Фуад зайшов до намету її батька, шейка Ібн Джеда, й щось усипав у страву. Для неї не було сумніву, що це він хоче отруїти її батька. Атея поспішила в половину намету, де був батько, й вибила з його рук страву, коли він готовий був їсти її.

Ібн Джед не розумів, що вона робить, і тому почав на неї гримати. Та Атея пояснила, що вона бачила, як Фуад усипав отруї в страву. Фуад усе те чув і поспішив до свого намету, в якому він тримав княжну Ґвінальду. Ібн Джед наказав своїм прибічникам негайно спіймати й привести до нього Фуада. Араби зчинили крик і подалися до намету Фуада, але звідти розляглися кілька стрілів, бо Фуад почав відстрілюватися.

Потім Фуад звернувся до Стимбола, який був у наметі під його доглядом і не знав, що робиться: „Скорше! Вони хочуть убити тебе! Тікай за мною, я вратую тебе!" Після цих слів він схопив за руки Ґвінальду й, не зважаючи на її спротив, поволік її з намету до свого коня. Араби боялися отверто приступати до Фуада й, ховаючися поза деревами, стріляли на нього. Та він і Стимбол, захопивши княжну Німру, подалися геть.